

doma upoštevati §-a 468 št. 1 kaz. pr. r. celo tedaj ne, ko bi ta nezakonitost bila podrejena temu določilu, torej bi bilo formalno prisiljeno, te sodbe potrditi za slučaj, da so materialno pravilne. Po zmislu §-a 33 kaz. pr. r. ni odvisna ničnostna pritožba v varstvo zakona od pravomočnosti sodbe, kar dokazuje besedilo tega zakoni-tega določila: »in sicer tudi tedaj, ako bi se obtoženec ali obtožitelj ne bil poprijel v zakonitem roku pravnega leka o ničnosti.«

Tukaj je sodila v kazenskih svareh pri okrajnem sodišču oseba, katerej se sodna oblast ni mogla poveriti, in sicer s kršitvijo uvodom navedenih zakoni-h določil. Sodb torej sploh ni izrekel sodnik in one nimajo svojstva sodb okrajnega sodišča.

Na predlog generalne prokurateure izrečena odločba je torej opravičena. (§ 292 kaz. pr. r.)

R—i.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. marca 1913.

— (Kronika društva „Pravnika.“) Društveni blagajnik je izterjeval v preteklih tednih od članov in naročnikov članarino odnosno naročnino za l. 1912. in deloma za 1913, v nekaterih slučajih pa tudi starejše zaostanke. Ker še v letu 1912 radi prenagle smrti prejšnjega blagajnika članarina oz. naročnina ni izterjala za l. 1912 — dočim so plačali premnogi člani in naročniki v l. 1912 društveni prispevek — so mnogi člani mnenja, da so za l. 1912 že zadostili svoji dolžnosti, med tem, ko je prejšnji blagajnik njih pošiljatve poračunal za l. 1911 in tako še vedno dolgujejo prispevke za l. 1912. Odbor se obrača do p. t. članov in naročnikov, naj upoštevajo to dejstvo in se odzovejo blagajnikovemu povabilu, ker se njegove navedbe povsem strinjajo z blagajniškimi in članskimi zapiski. Zlasti se obrača odbor do onih gospodov, ki so prejemale več let list brezplačno, da poravnajo letni prispevek po 10 K. Oni, ki prejemale list, a nočejo plačati članarine oz. naročnine, se pozivljajo, da list povrnejo, oziroma se jim bode list ustavil, zaostala društvena terjatev pa napram njim izterjala.

— (Osebne vesti.) Podeljen je vodji državnopravnega oddelka v ministrskem prezidiju ministrskemu svetniku dr. Ivanu Žolgerju vitežki križec Leopoldovega reda. — Imenovani so: za dvornega svetnika predsednik okrožnega sodišča v Gorici Henrik Cazafura; za predsednika deželnega sodišča v Celovcu predsednik okrožnega sodišča v Celju dr. Maks Bouvier; za predsednika okrožnega sodišča v

Celju višji deželno sodni svetnik v Gradcu Adalbert Kotzian; za okrajna sodnika in sodna predst: sodnika dr. Matija Lavrenčič v Komnu za Podgrad, dr. Ivan Milič v Puli za Buzet; za okrajnega sodnika pri deželnem sodišču v Trstu sodnik v okrožju višjega deželnega sodišča Kajetan pl. Prati; za namestnika državnega pravdnika v Rovinju sodnik Ridiger Sandri iz Voloske-Opatije; za strokovnjaške sodnike lajike iz trgovstva: trgovci Josip Simon Benedikt, Julij Elbert, Edmund Kavčič, ravnatelj Kreditne banke Ladislav Pečanka, tvorničar Viktor Rohrmann in trgovca Ivan Samec, Lavoslav Schwentner, vsi v Ljubljani za Ljubljano. — Premeščena sta: okrajni sodnik in sodni predstojnik dr. Ščitomir Dolenc iz Podgrada v Sežano; okrajni sodnik Albert Komavec iz Trsta v Gorico. — Sodnik lajik Josip Simon Benedikt v Ljubljani je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono.

— (Pravniško društvo v Zagrebu) je imelo 22. svečana t. l. svojo glavno letošnjo skupščino. Predsedoval je skupščini mesto obolelega predsednika vseučiliškega profesorja dr. Frana Spevca društveni podpredsednik dr. Štefan Posilović, predsednik kr. stola sedmorice, ki je v svojem nagovoru povdarjal, da se društveno delovanje osredotočuje v izdajanju strokovnega glasila „Mjesečnik“ in v prirejanju predavanj, katerih je bilo leta 1912 šest. Med stalnimi sotrudniki „Mjesečnika“ se pohvalno imenujeta tudi naša vrla prijatelja Fran Mohorič in dr. Metod Dolenc (4 razprave v slovenskem jeziku). Društvo ima 1010 članov, je imelo 22.656 K 73 h dohodkov in 16.085 K 88 h izdatkov, torej znaten prebitok; društveno premoženje, največ v vrednostnih listinah, znaša 37.823 K 65 h. — Skupščina je izvolila svojega predsednika dr. Spevca in svojega zaslužnega odbornika in urednika „Mjesečnika“ dr. Josipa Šilovića, slovitega kriminalista, častnim članom. — V odborovi seji — društvu ostane na čelu dosednji predsednik — je urednik „Mjesečnika“ prof. dr. Šilović izjavil, da odlaga nepreklicno uredništvo društvenega glasila. Odbor je poveril na to uredništvo kr. jav. red. vseučiliškemu profesorju dr. Ladislavu Poliću. Dr. Šilović je od leta 1892 najprej v družbi s pokojnim Štefanom Kranjčičem, po njegovi smrti od leta 1897 pa sam uredoval društveni organ „Mjesečnik“ ter ga s pomočjo svojih vrlih literarnih sodelovalcev tekom 21 letnega trudapolnega dela dvignil na tako višino, da se danes uspešno kosa s sličnimi časopisi najbolj naprednih narodov.

— (Vprašanje o približevanju slovenskega jezika srbo-hrvaščini). Uredniški odbor „Vede“ v Gorici je sklenil, potom pismene ankete dognati misli in naziranja, ki jih imajo zastopniki slovenske in slovanske javnosti o perečem vprašanju, kako se naj vrši približevanje slovenskega jezika srbo-hrvaščini. Smoter je, da se razbistrijo pojmi tega temeljnega problema, ki je vseslovenskega pomena. Radi sega se je obrnil navedeni odbor tudi do društva „Pravnik“ z nastopnimi vprašanji:¹

A. 1. Kako razmerje si želite med Slovenci in Hrvati? Ali Vas zadovoljuje današnje razmerje?

2. Ali je okrožje slovenskega jezika dovolj veliko, da se morejo uspešno razvijati vse panoge književnosti in znanosti?

B. 1. Ali je želeli, da se razvija slovenski jezik povsem neodvisno od hrvaškega?

2. Ali je želeli, da Slovenci povsem opuste svoj jezik?

3. Ali ne smatrate velike sorodnosti med obema jezikoma za uspešen predpogoj bodoče združitve?

C. 1. Ali mislite, da se more zблиževanje in končna jezikovna združitve vršiti še le vsled ustavno-političnih izprememb?

2. Katero nalogo pri procesu zблиževanja naj izvrši jezikoslovje?

3. Katera je naloga prakse?

4. Kako si mislite približevanje slovenske **pravne, gospodarske in politične terminologije** srbo-hrvaške? Kateri organ bi bil k temu poklican?

5. Kako si predstavite približevanje slovenske tehnične terminologije srbo-hrvaški?

6. Kako si predstavite približevanje slovenske medicinske terminologije srbo-hrvaški?

7. Kako si predstavite približevanje slovenske filozofske terminologije srbo-hrvaški?

8. Ali naj srbo-hrvaški jezik izloči one turške, arabske, madjarske i. t. d. besede, ki se morejo odstraniti iz besednega zaklada, ne da bi pri tem trpela individualnost srbo-hrvaškega jezika?

9. Ali naj slovenščina polagoma izloča one besede, ki se povsem razlikujejo od hrvaških izrazov, za katere pa imamo nadomestila v drugih dobrih slovenskih besedah, bližjih (če ne istih) srbo-hrvaškimi?

10. Katera organizacija bi naj smotreno vodila približevanje slovenskega jezika srbo-hrvaškemu, oziroma med katere organizacije se naj deli delo?

11. Kako bi bilo doseči, da se bo bodoči uradni Pravopis, ki se bo razvil iz Letopisa Levčevega, oziral na ta načela?

12. Kako bi se moglo vplivati na pisatelje in publiciste, zlasti pa tudi na pisatelje šolskih knjig, da bi se držali zблиževalnih načel?

13. Kako bi se najuspešneje uvedli in vodili kurzi za srbo-hrvaščino na Slovenskem, najprej po mestih?

14. Kako je doseči, da se že obstoječi pouk srbo-hrvaščine na srednjih šolah metodično in materialno izboljša in

15. doseže kvalifikacija srednješolskih proforskih kandidatov za pouk srbo-hrvaščine?

16. Kakšen bodi literarni program Matice Slovenske (pri skupnih izdanih ali pri izdanih v sosednjem narečju) ter program Slovenske Šolske Matice in Socialne Matice?

Objavljamo ta vprašanja s prošnjo, da blagovolijo naši sodrudniki, bralci-pravniki razodeti svoje misli o tem predmetu in s tem prispevati k razjasnitvi jugoslovanskega vprašanja.

Poslano gradivo se bo predelalo v popolno sliko ter priobčilo uredniškemu odboru „Vede“.

— (Pooblastila za izterjavanje dedščin in nezgodnin v Ameriki.) Pravosodno ministrstvo opozarja ponovno, da naj se prizadeti krogi poslužujejo v vseh slučajih, kadar gre za zahteve iz dedščin in nezgod v Ameriki, posredovanja c. in kr. konzularnih oblastev in da naj tem oblastvom izstavljajo tozadevna pooblastila. Kakor kaže skušnja, pripetilo se je opetovano, da so pri takih prilikah brezvestni agentje in zakotni pisarji porabili dana jim pooblastila v to, da so na škodo mandantom sebi prisvajali kar največje dobičke. Osobito pri naših rojakih v Ameriki, ki so kot industrijalni delavci pogosto učlanjeni pri raznih zadrugah in bratovščinah z včasih silno vabljevimi domačimi imeni, izkazalo se je že opetovano, da so bile vse dolgoletne žrtve (tedenski ali mesečni prispevki) zaman, ker se prizadeti v slučaju smrti ali nezgode niso obračali do avtoritativnih oblastev, marveč se zaupali pustolovcem z visokodonečimi ameriškimi naslovi, ki so pod raznimi pretvezami velik del dedščine ali pa kar celo nezgodnino vtaknili v svoj žep. Pravilo bodi, da se v vseh takih slučajih — izključivši posredovanje drugih oseb — pooblastila dajejo edino-le konzularnim oblastvom; če se pa že ne bi moglo izhajati brez takih posredovalnih oseb, naj se pa vsaj nikdar ne zamudi povprašati konzulat, je-li dotična oseba zaupanja vredna. Vsako tajstvovanje, osobito skrb radi morebitnih dednih pristojbin, je pri tem le v škodo stvari, in škodo točne in pravične likvidacije dedščine ali nezgodninske odškodnine.

— (Zakon o zaračunavanju preiskovalnega zapora.) O tej noveli smo v našem listu že dvakrat razpravljali; vlada je 20. p. m. predložila državnemu zboru zakonsko osnovo, ki spopolnuje določbe noveline glede pravnih pripomočkov in sicer na deloma drugi način, kakor se je to zgodilo v razpisu pravosodnega ministrstva z dne 2. septembra 1912 (naredbenik pravosodnega ministrstva ex 1912 pag. 322). Pečati se nam je s to snovjo torej tretjič in, ker danes ni več dvoma o tem, da je novela zakonodavno tehnično ponesrečena, menda ne zadnjič. Nova zakonska osnova označuje kot pravni pripomoček zoper izrek o zaračunavanju preiskovalnega zapora vzklic, ki je dopusten, naj si se uporabile določbe o izredni milosti oz. o spremembi kazni ali ne. Besedilo zakona je vriniti med prvi in drugi odstavek § 283 k. pr. r. in velja vsled tega (§§ 345 in 464 št. 2 k. pr. r.) tudi za postopanje pred poroto in okrajnimi sodišči.

Pomembna je osnova posebno radi tega, ker se dosednji karakteristikoni vzklica — nedopusnost v slučaju uporabe izredne milosti ali spremembe kazni — pogubi, dasi seveda samo v primeru, ko je vzklic naperjen proti izreku sodišča o tem, je-li prestani preiskovalni zapor vračunati ali ne.

„Opombe“ k osnovi utemeljujejo jako srečno (in podučno!) zakaj je kot pravno sredstvo bilo izbrati vzklic in ne ničnostno pritožbo.

Izrek sodišča o kazni, v kolikor se tiče zaračunavanja preiskovalnega zapora more biti namreč iz treh razlogov pomanjkljiv:

Sodišče se utegne motiti, ko ustanavlja dejstva, na katerih temelji njegova odločba, ali pa se moti v razlagi postavnega predpisa, kateremu podreja ta dejstva ali pa prezira molče postavni predpis, dasi so pogoji njegove uporabe dani. Sodišče na pr. smatra pomotoma, da je obtoženec skušal vplivati na

priče ali soobdolžence (§ 175 št. 3 k. pr. r.), dasi se to v resnici ni zgodilo, ali je pomotnega mnenja, da že zadostuje za krivdo, in da izključuje zaračunavanje, če se je obtoženec okrivil dejanja, katero kaznuje zakon s smrtjo ali najmanj desetletno ječo (§ 180 odst. 2 k. p. r.) ali pa v sodbi o zaračunavanju sploh ne odloči. Samo pravno sredstvo vzklica je v vseh treh slučajih umestno, ker se z ničnostno pritožbo pojmovno ne more nikdar uveljavljati dejstvene pomote.

Podredno se za vzklic navaja še tudi to, da pravna vprašanja, ki se tičejo zaračunavanja niso tolike važnosti, da bi bilo treba klicati na pomoč najvišjo inštanco, ki je itak z delom preobložena, vrhu tega pa potom ničnostne pritožbe v obrambo zakona vedno v položaju, da si zasigura potrebni vpliv na pravno enotnost.

— (Reformne gimnazije na Kranjskem). „Društvo inženirjev v Ljubljani“ je 17. p. m. sklicalo več ljubljanskih stanovskih organizacij v mestno dvorano, da se posvetujejo o reformi naših gimnazij. Resolucijo, v kateri se vlada naproša, da se že s pričetkom leta 1913/14 ustanovi reformna gimnazija tipa A, izročila je 22. p. m. deputacija, obstoječa iz zastopnikov „društva inženirjev v Ljubljani“, zdravniškega društva na Kranjskem ter društev „Merkur“ in „Pravnik“ gospodu deželnemu predsedniku, ki je odposlancem zagotovil, da pride zadeva v najkrajšem času v deželnem šolskem svetu v razgovor. V deputaciji je bilo naše društvo zastopano po svojem predsedniku dr. Danilu Majaronu in podpredsedniku dr. Otonu Papežu.

Opombe k objavljanju odločb v našem listu.

Z ozirom na misli, objavljene pod navedenim naslovom v »Pravniku« št. 1 za leto 1913 str. 30. piše sotrudnik:

Naš list ima večjo nalogo: Kakor edini slovenski pravniški list — naj združuje slovensko piscoče pravnike k zrelemu, strokovnjakemu delu! Drugi narodi z več pravniškimi glasili si dele delo, naš list je torišče za vse panoge pravne vede. Samo dve panogi se odtakati lahko v druge struge. Časopis za zgodovino in narodpisje (Maribor) sprejema rade volje pravno-zgodovinske članke, tičoče se slovenskega ozemlja, le žal, da ima malo prilike, svojo dobro voljo posvedočiti . . . Bodi ta list na tem mestu slovenskim pravnikom prav toplo priporočen! — Narodno-gospodarske razprave pa priobčujejo naše znanstvene revije in imajo prav zadovoljive uspehe. Vse drugo polje ostane